

ИКОНОМИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА
ФАКУЛТЕТ „СТОПАНСКИ“
КАТЕДРА „АГРАРНА ИКОНОМИКА“

Приета от ФС (протокол №/ дата):

УТВЪРЖДАВАМ:

Приета от КС (протокол №/ дата):

Декан:

(доц. д-р Денка Златева)

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

ПО ДИСЦИПЛИНАТА: “МЕНИДЖМЪНТ НА АГРАРНИЯ БИЗНЕС”;

ЗА СПЕЦ: „Аграрен бизнес “; ОКС „бакалавър“

КУРС НА ОБУЧЕНИЕ: 4; СЕМЕСТЪР: 7;

ОБЩА СТУДЕНТСКА ЗАЕТОСТ: 240 ч.; в т.ч. аудиторна 75 ч.

КРЕДИТИ: 8

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СТУДЕНТСКАТА ЗАЕТОСТ СЪГЛАСНО УЧЕБНИЯ ПЛАН

<i>ВИД УЧЕБНИ ЗАНЯТИЯ</i>	<i>ОБЩО(часове)</i>	<i>СЕДМИЧНА НАТОВАРЕНОСТ (часове)</i>
АУДИТОРНА ЗАЕТОСТ:		
т. ч.		
• ЛЕКЦИИ	45	3
• УПРАЖНЕНИЯ (семинарни занятия/ лабораторни упражнения)	30	2
ИЗВЪНАУДИТОРНА ЗАЕТОСТ	165	

Изготвили програмата:

1. ....
(доц. д-р Гергана Славова)

2. ....
(гл. ас. д-р Радмил Николов)

Ръководител катедра: .....
„Аграрна икономика“ (доц. д-р Мария Станимирова)

I. АНОТАЦИЯ

С дисциплината “Мениджмънт на аграрния бизнес” се акцентира, върху управленските аспекти на аграрния бизнес. Разглеждат се основните фактори за успех на съвременния етап на развитие на аграрните фирми. Отделните теми са взаимосвързани по между си и знанията, които студентите придобиват са комплексни, последователни и логически свързани с най-важните аспекти на управлението в аграрната сфера на дейност.

На база на настоящата дисциплина студентите ще могат да се запознаят със същността, особеностите и етапите на мениджмънта на аграрната бизнес организация. Те ще придобият знания и умения в следните основни направления на аграрния мениджмънт: управление на поземлените ресурси; управление на техническите средства; управление на човешките ресурси; управление на финансовите средства, стратегическо управление в аграрната сфера, управление базирано на иновации и нови технологии, управление в областта на растениевъдните дейности и управление в областта на животновъдството, и др. При представяне на посочените теми вниманието се насочва към управленските аспекти на аграрния бизнес. Обхванати в учебната дисциплина са взаимоотношенията между мениджърите и персонала на аграрното предприятие, тяхната компетентност и мотивация за постигане на поставените цели.

Дисциплината “Мениджмънт на аграрния бизнес” е базисна и разглежда въпроси свързани с управлението на агробизнеса, базирано на подходящия вид управленски стратегии, както и на специфичните управленски школи приложими в аграрната сфера на дейност и намиращи отражение в съвременните аграрни фирми. Тя е изходна при избор на разработване на дипломни работи, а и при прилагане на комплексни знания в аграрната практика в последствие, тъй като тя обхваща всички управленски аспекти в аграрната сфера на дейност и има широко приложение в практиката. В часовете по тази дисциплина студентите решават казуси, разработени на база практически примери за реално съществуващи аграрни бизнес организации, като с помощта на преподавателя те търсят възможностите за правилно решаване на проблема и излизане от неблагоприятната ситуация в която аграрната бизнес организация се намира или намират правилни стратегически решения с които да успеят да продължат възхода на аграрната организация. Дисциплината “Мениджмънт на аграрния бизнес” е с широко практическо приложение и е една от базисните дисциплини в учебната програма на бакалаври в специалност “Аграрен бизнес”

II. ТЕМАТИЧНО СЪДЪРЖАНИЕ

No. по ред	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМИТЕ И ПОДТЕМИТЕ	БРОЙ ЧАСОВЕ		
		Л	СЗ	ЛУ
1.	Същност и особености на мениджмънта в аграрната бизнес организация.	3	2	
1.1	Същност на управлението, като процес. Профил на мениджъра на аграрната бизнес организация			
1.2	Специфични фактори и ресурси в аграрната сфера на дейност и тяхното управление.			
1.3	Основни принципи и функции изпълнявани от аграрния мениджър			
2.	Икономически школи и концепции в мениджмънта и приложението им в аграрния бизнес	3	2	
2.1	Етапи и историческо развитие на мениджърските концепции в управленската теория и приложението им в			

	Аграрния бизнес			
3.	Основни етапи и функции в процеса на управление на аграрната бизнес организация			
3.1	Основни функции в процеса на управление на аграрната организация	3	2	
3.2	Основни етапи на функциониране на аграрната бизнес организация			
4.	Анализ на средата на аграрната бизнес организация			
4.1	Същност и роля на бизнес средата			
4.2	Основни фактори на средата на глобално и национално ниво	3	2	
4.3	Анализ на вътрешнофирмената среда на аграрната организация			
5.	Организационно-управленски структури в аграрния бизнес			
5.1	Същност на организационно-управленската структура	3	2	
5.2	Видове организационно-управленски структури			
6.	Проявление на аграрния мениджмънт в различните видове организационно стопански форми			
6.1	Еднолични организационни форми	3	2	
6.2	Дружествени организационни форми			
7.	Оперативно и стратегическо управление в аграрния бизнес.			
7.1	Същност и характеристика на оперативното управление	3	2	
7.2	Стратегическо управление, видове стратегии и методи за стратегически анализ			
8.	Управление на поземлените ресурси в аграрния бизнес			
8.1	Етапи при управление на поземлените ресурси	3	2	
8.2	Трансформация на земята и паспортизация на полетата			
9.	Управление на човешките ресурси в аграрния бизнес	3	2	
10.	Управление на техническите средства в аграрния бизнес			
10.1	Същност и роля на машинотракторния парк	3	2	
10.2	Особености при управление на машинотракторния парк			
11.	Управление на финансовите ресурси в аграрния бизнес	3	2	
12.	Информационен мениджмънт в аграрния бизнес, организация и система на контрол и контролинг в нея.			
12.1	Интегрирани информационни системи и характерни особености на информационния мениджмънт в аграрната сфера	3	2	
13.	Мениджмънт на процесите в растениевъдството	3	2	

13.1	Управленски решения при производство в областта на растениевъдството			
13.2	Методически стъпки за съставяне на бизнес план за растениевъдно производство			
14.	Мениджмънт на процесите в животновъдството			
14.1	Структура на стадото	3	2	
14.2	Оборот на стадото			
15.	Планиране и управление на процесите в аграрния бизнес с диверсифицирани дейности	3	2	
	Общо:	45	30	

III. ФОРМИ НА КОНТРОЛ:

№. по ред	ВИД И ФОРМА НА КОНТРОЛА	Брой	ИАЗ ч.
1.	Семестриален (текущ) контрол		
1.1.	Решаване на казуси	4	80
1.2.	Изготвяне на курсов проект	1	40
1.3.			
1.4.			
	Общо за семестриален контрол:	5	120
2.	Сесиен (краен) контрол		
2.1.	Изпит писмен с отворени въпроси	1	60
	Общо за сесиен контрол:	1	
	Общо за всички форми на контрол:	6	180

IV. ЛИТЕРАТУРА

ЗАДЪЛЖИТЕЛНА (ОСНОВНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Ангелов, Д.; Дойчинова, Ю.; Станимирова, М., „Мениджмънт на аграрното предприятие”, издателство „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2005,
2. Кънчев, Ив., Дойчинова, Ю. „Аграрен мениджмънт”, изд. „Стопанство”, С., 2005
3. Славова, Г., „ Мениджмънт в аграрния бизнес, учебник, изд. „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2015 г.
4. Славова, Г., „ Мениджмънт в аграрния бизнес, ръководство, изд. „Наука и икономика”, ИУ-Варна, 2016 г.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА (ДОПЪЛНИТЕЛНА) ЛИТЕРАТУРА:

1. Ангелов, Д., Маринов, М. Икономика на предприятието. Университетско издателство, ИУ - Варна, 1995.
2. Дойчинова Ю., Икономика и управление на фамиленото земеделско стопанство, С., Валди, 2003.
3. Кънчев И. и др., Агробизнес, С., Век-22, 1992.

4. Кънчев, И., Ю. Дойчинова. Аграрен мениджмънт (първа и втора част). Университетско издателство "Стопанство", С., 1997.
5. Kinicki, A., Williams. Br., "Management: A Practical Introduction" London, McGraw-Hill/Irwin, England, 2010
6. Macleod, A. P. Haygarth, Science of the total environment, Integrating water and agricultural management under climate change, vol. 408, issue 23, 2010;
7. Goldberg, D. A Concept of Agribusiness, Boston: Mass, Research Division, Harvard Business School, 1957
8. Славова, Г., Т. Турлакова. «Предприемачески и управленски стратегии за устойчиво развитие на аграрния бизнес», "Управление и устойчиво развитие", списание на лесотехнически университет, 2012
9. Славова, Г.,» Управленски структури и органи в областта на растителната защита», "Управление и устойчиво развитие", списание на лесотехнически университет, 2012
10. Славова, Г. Формирование выбора стратегии управления транснациональных корпораций, журнал „Экономика, социология и право”, журнал научных публикаций, 9, сентябрь, 2012
11. Славова, Г., » Связь интегрированного управления со стратегическим управлением», Вестник современной науки, Научно-теоретический журнал, 2015
12. Киречев, Д., Николов, Р., Подходът «Верига на стойността», аспект на устойчивост за предприятия от агробизнеса на пазара, Управление и устойчиво развитие, бр.3, 2011
13. Киречев, Д., Възможности за използване на системата «контрактно фермерство», за постигане на устойчив растеж, Управление и устойчиво развитие, бр.6, 2012,